

II. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЛЕКСИКОЛОГІЇ, ФРАЗЕОЛОГІЇ ТА ГРАМАТИКИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

УДК 811.161.2'42
З-13

Інна ЗАВАЛЬНЮК

СПЕЦИФІКА Й ФОРМИ ВИЯВУ ІНТЕРТЕКСТУАЛЬНОСТІ В ЗАГОЛОВКАХ ГАЗЕТ ВІННИЧЧИНИ

У статті проаналізовано заголовки газетних публікацій вінницького краю, з'ясовано їхню семантико-функційну специфіку й форми вияву інтертекстуальності, зацентовано на прецедентних текстах і тих трансформаціях, яких вони зазнали під впливом авторських інтенцій.

***Ключові слова:** інтертекстуальність, заголовок, прецедентний текст, цитування, ремінісценція, алюзія.*

Постановка проблеми. Українська газетна мова останніх десятиріч зазнала активного впливу суспільно-політичних, соціально-економічних, культурних та науково-лінгвістичних змін. Сучасні газетні контексти вирізняє особлива комунікативно-прагматична спрямованість, яка виявляється в тому, щоб у процесі подання змістово-фактологічної інформації не так інформувати, як реалізовувати соціально-психологічний вплив на читацьку аудиторію через переконання, навіювання, емоційне «втягування» [17, 4 – 5]. Вивчення мови сучасної української преси дає змогу констатувати рухливість і мінливість її системи, оскільки вона відображає всі процеси, які заторкують на певному етапі національну мову загалом. Це передусім поширення розмовної стихії, поглиблення явищ експресії й оцінності, активізація мовної гри, пародійність, інтертекстуальність, збільшення впливу особистісного чинника тощо [5, 8].

Відомо, що структура й мовне оформлення будь-якого тексту вибудовується з опорою на текстову культуру певного соціуму. Важливим елементом цієї культури є феномен інтертекстуальності, досить поширений у сучасних українських газетах.

Інтертекстуальність зазвичай витлумачують як вкраплення до певного тексту «текстів з іншим суб'єктом мовлення або їх фрагментів у вигляді маркованих та немаркованих, перетворених і незмінних цитат, ремінісценцій та алюзій» [2, 346]. Основними термінами теорії інтертекстуальності є «текст-

приймач» (оригінальний авторський текст) – текст, який слугує топосом реалізації міжтекстових зв'язків; «прецедентний текст» – текст, на який покликаються; «інтертекст» («текст у тексті») – уведення в текст-приймач (оригінальний авторський текст) чужого (прецедентного) тексту [19, 83].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Інтертекстуальність як «продуктивний інструментарій дослідження системи міжтекстових стосунків» [11] останнім часом перебуває в полі зору багатьох науковців, зокрема: І. Абаніна, М. Казак, К. Тулупова [1; 6; 14] вивчали вияв цієї категорії в періодиці та в авторському стилі журналіста; О. Васіна, Н. Тяпкіна, О. Рябініна й О. Лептуга досліджували інтертекстуальність на матеріалі інтернет-новин, телевізійного дискурсу й дискурсу сучасної української преси [3; 15; 12; 8]; О. Романова й Н. Фенько з'ясовували специфіку названої категорії в окремих жанрах і тематичних домінантах деяких газет [10; 16]; О. Цапок проаналізувала категорію інтертекстуальності на матеріалі заголовків черкаських видань [18]. Заголовкові комплекси газет вінницького краю ще не були предметом спеціального вивчення як одиниці інтертекстуального плану, що й становить **актуальність** пропонованої наукової розвідки.

Мета статті – простежити специфіку вияву інтертекстуальності в заголовках газет Вінниччини. Для досягнення поставленої мети потрібно розв'язати такі **завдання**: з'ясувати особливості реалізації інтертекстуальних зв'язків у заголовкових комплексах, визначити прецедентні тексти і трансформації, яких вони зазнали під впливом вияву асоціативного потенціалу й особистісних інтенцій автора.

Виклад основного матеріалу. Як слушно зауважує К. Лешукова, у сучасних газетних текстах останнім часом спостерігаємо «вибух» інтертекстуальності, яка стає поширеним прийомом побудови заголовків газетних і журнальних статей досить широкого кола видань. Опорним поняттям категорії інтертекстуальності слугує інтертекст – покликання на відому назву художнього твору, кінофільма, пісні тощо, вислови з них, а також покликання на фразеологізм, прислів'я, афоризм і под. Інтертекст розкриває перед читачем світ інтерпретацій та уможливорює вільні асоціації. У результаті використання інтертекстів заголовки стають непередбачуваними, набувають іронічного чи грайливого стилістичного забарвлення [9]. Комунікативно-прагматична домінанта їхнього функціонування – свобода тлумачення та свобода інтерпретацій.

Джерелами засобів інтертекстуальності мовленнєвого оформлення сучасних ЗМІ є прецедентні феномени, до яких належать:

- прецедентні тексти – відомий твір, актуалізований в інших текстах, повернення до якого кероване механізмами інтертекстуальності;
- прецедентні ситуації – значуща подія, що реально відбулася в житті етносу й цивілізації;
- прецедентні імена – індивідуальне ім'я відповідної людини, персонажа твору, артефакту;

– прецедентні висловлення – репродукований продукт мовно-мисленнєвої діяльності; завершена й самодостатня одиниця [12, 10].

Традиційно виокремлюють такі форми вияву інтертекстуальності, як цитати, ремінісценції, алюзії, римейки, парадигматику асоціацій, мандрівні сюжети тощо [13, 191].

Як засвідчує обстежений матеріал, у заголовках сучасних вінницьких видань найактивніше використовуються різні види цитування, ремінісценції та алюзії. «Склад і якість прецедентних текстів і їх ремінісценцій у будь-якій сфері соціальної комунікації є показником, з одного боку, рівня текстової культури народу загалом, з іншого – показником ерудиції, рівня розвитку цієї мовної компетенції, а також рівнем розвитку інтелекту й культури мовної особистості» [20, 318].

Прийом цитування застосовують тоді, коли потрібно ввести до викладу «квант змісту в потрібному ключі сприйняття» [7, 54], оскільки цей текст усім відомий чи належить авторитетному джерелу. Усталеним є два види цитації: прямий і непрямий (трансформований). Перший – це уведення до авторського тексту цитати в незмінній формі або ж самостійне використання її в ролі заголовка. Пор. назви творів української літератури, відомі літературні афоризми, що в незміненому вигляді постали заголовками газетних публікацій: Тарас Шевченко – «*Учітеся, читайте...*» (Прапор Перемоги, 07.03.2014, с. 3); «*Свою Україну любіть...*» (200 років Т. Шевченку) (Прапор Перемоги, 31.01.2014, с. 2); «*Отаке-то було лихо по всій Україні...*» (Прибузькі новини, 02.01.2014, с. 7); «*І слово розумом святим і оживи, і просвіти...*» (200-річчя від дня народження Т. Шевченка) (Вісті Тепличчини, 13.03.2014, с. 5); «*Борітеся – поборете*», – лунало на центральній площі (Прапор Перемоги, 14.03.2014, с. 3); Ліна Костенко – «*...Історії ж бо пишуть на столі. Ми ж пишем кров'ю на своїй землі*» (Пам'яті героїв Майдану) (Вісті Тепличчини, 06.03.2014, с. 4); Андрій Малишко – «*... І вишите моє життя на ньому*» (Прапор Перемоги, 08.07.2014, с. 3); Людмила Максимлюк – «*Із кров'ю перемішана сльоза*» (Вінниччина, 15.03.2014, с. 13); Тамара Артем'єва – «*Ти будеш жити, наче птах крилатий*» (Вінницька газета, 28.09.2016, с. 6) – рядок з вірша «Слово поетеси», присвяченого поетесі Вінниччини Олександрі Бурбело; *Обірвав свинець твої літа* (Вінниччина, 01.10.2016, с. 7) – рядок з вірша О. Підсухи «Ровесники»: «Батьку, ми ровесники з тобою. Обірвав свинець твої літа. Над твоєю двадцять третьою весною Вічність проліта». Подані заголовки цитатного типу мають літературне походження, засвідчують належний рівень культурної компетенції журналістів, а також читачів, на яких розраховане сприйняття тексту.

Дещо рідше журналісти вінницьких видань привертають увагу читачів заголовками, що є прямими (нетрансформованими) і непрямими (трансформованими) цитатами із сучасних пісень. Зокрема, заголовок *Україна – це ти, Україна – це я* (Вінницька газета, 22.08.2016, с. 2) є рядком із приспіву до пісні «Україна – це ми» у виконанні Катерини Бужинської. Власне-статтю присвячено описові фестивалю, акцій, виставок, організованих на Європейській площі

у Вінниці до Дня Незалежності. Публікацію про посвяту в першокласники-«козачата» названо *Козацькому роду нема переводу* (Вінниччина, 19.10.2016, с. 6), що є однойменною піснюю «Козацькому роду нема переводу, або сяли на сонці шаблі запорожців» на слова Мирослава Воньо, Петра Карася й музику Миколи Балеми; заголовок *Його роки – його багатство* (розповідь про ветерана праці похилого віку) (Життєві обрії, 31.10.2014, с. 5) є трансформованою і перекладеною з російської мови назвою і рядком пісні «Мои года – моё багатство», яку виконує Вахтанг Кікабідзе.

Чимало заголовків джерелом цитації мають український фольклор, передусім пісенну творчість. Висловлення з українських пісень журналісти подають у незмінному вигляді, без модифікацій. Пор.: *Ви на мене, Кармалюка, всю надію майте...* (Вінниччина, 12.03.2014, с. 11); *Ой чий то кінь стоїть?* (у публікації йдеться про рік коня) (Прапор Перемоги, 03.01.2014, с. 3); *Ой коси, коси, ви мої.* (стаття про народознавче свято у Слободо-Шимковецькому НВК) (Слово Придніпров'я, 21.11.2014, с. 8); *Ой верніться, літа молодії, та й до мене в гості* (рядок з пісні «Ой з-за гори кам'яної голуби літають») (Прапор Перемоги, 03.10.2014, с. 3); *Ой хто, хто Миколая любить* (Прапор Перемоги, 23.12.14, с. 1); *Як устрілив – в плече вцілив* (із «Пісні про Довбуша») (Вінниччина, 04.06.2014, с. 12).

Деякі заголовки апелюють до історичних джерел, напр.: *Стратити не можна помилувати* (Вінницька газета, 08.07.2016, с. 4) – фразу приписували різним царям, починаючи з Петра I, але стала відомою загалу після демонстрації мультфільма «У країні невивчених уроків» (режисер Ю. Притков, 1969 р.), у якому життя головного героя залежало від того, як він поставить розділові знаки в цьому реченні. У дописі під таким заголовком ідеться про подібну ситуацію, яка виникла на восьмій сесії Вінницької обласної ради 7-го скликання, коли не ухвалено жодного рішення. Таким промовистим заголовком автор дає змогу читачеві задуматися й домислити, де варто поставити кому.

З огляду на те, що закономірністю газетних заголовків є тенденція до економії мовних засобів, очевидним є формування нових моделей заголовків, які б вирізнялися і простотою, і змістовою ємністю. У ролі таких заголовкових моделей у мові сучасних вінницьких газет досить активно постають цитовані прислів'я, приказки та афоризми, які виконують не лише інформативну й рекламну функції, а й виховну, естетичну, бо здебільшого застерігають, схвалюють чи засуджують. За ними стоїть авторитет поколінь нашого народу, чия невичерпна талановитість, високе естетичне чуття й гострий розум і тепер продовжують збагачувати духовну спадщину, що громадилася віками. Пор.: *Рибка шукає, де глибше...* (Вінниччина, 05.02.2014, с. 11); *Що кому, а курці просо* (Вінниччина, 07.02.2014, с. 8); *Що посієш, те й пожнеш!* (Вінницька газета, 10.04.2014, с. 8); *Не все золото, що блищить...* (Вінницька газета, 24.01.2014, с. 7); *Не плюй у криницю, до якої прийдеши води напитися!* (Вінницька газета, 08.05.2014, с. 25); *Не я б'ю – верба б'є* (Прапор Перемоги, 11.04.2014, с. 4); *Повір у себе, і в тебе повірять інші* (Прапор Перемоги, 15.04.2014, с. 2);

Поки жива мова – житиме й народ (Прапор Перемоги, 25.02.2014, с. 4); *Збережеться пам'ять – збережеться народ* (Прапор Перемоги, 31.01.2014, с. 10); *Я торкаюсь до майбутнього. Я вчу...* (Вінниччина, 05.10.2016, с. 4).

Незважаючи на велику кількість прямих цитувань, покладених в основу заголовків, маємо констатувати, що в сучасних газетах Вінниччини все одно переважають видозмінені, порівняно з текстом-оригіналом, заголовки. Трансформація прецедентних текстів, до яких зазвичай відносять будь-які тексти, що відомі авторові з попереднього досвіду і можуть відтворюватися цілком [4, 195 – 196], є другим видом цитування. Його справедливо ототожнюють з такою формою інтертекстуальності, як *ремінісценції*. Їхня сутність полягає в тому, що до тексту, зокрема заголовкового комплексу, вводять фрагмент, який нагадує адресатові факти, події, вислови, сюжети, героїв, стилістичні прийоми іншого тексту. Цей фрагмент може використовуватися в нетрансформованому вигляді чи трансформованому, частково чи загалом змінювати структуру й семантичне наповнення, модальність висловлення тощо. Пор.: під заголовком *Я не чарівник, я тільки вчуся* (Вінниччина, 19.10.2016, с. 5) розміщено статтю про волонтера з Корпусу миру Дейна Стівса, який активний у своїй волонтерській діяльності. Структура заголовка ідентична з висловом хлопчика-пажа, адресованим Попелюшці (дитячий кінофільм «Попелюшка», знятий за казкою Є. Шварца 1947 р. режисерами Н. Кошеверовою і М. Шапіро). Семантика репліки казкового персонажа й заголовка в цьому контексті збігається, хоч, зазвичай, цей вислів використовують як жартівливу формулу самовиправдання за неможливості зробити щось якісно. Зовсім відмінний зміст і структуру, хоч і нагадує адресатові події і героїв роману Володимира Лиса «Століття Якова», має заголовок *Про нашого Якова і не наше століття: кінематографічний роздум*, який досить неординарно, інтригуювально розпочинає публіцистичні роздуми відомої письменниці Оксани Забужко про «нашого Якова на виході зі століття, в якому його стільки разів прирікали на смерть» (Вінницька газета, 21.10.2016, с. 4).

У процесі аналізу заголовків газет Вінниччини виявлено такі види трансформацій:

1. Лексичну, що передбачає маніпуляції з одним із елементів речення – словом, яке може додаватися, замінюватися, опускатися, напр.: *Сімдесятилітній «капітан»* (Вінниччина, 26.10.2016, с. 5), пор. назву відомого роману французького письменника Ж. Верна «П'ятнадцятирічний капітан»; *Сьогодні ти сказав мені «Люблю!»* (Вінницька газета, 07.10.2016, с. 9), пор. рядок із вірша Ліни Костенко: «Очима ти сказав мені: люблю. Душа складала свій тяжкий екзамен. Мов тихий дзвін гірського кришталю, неказане лишилось неказаним»; *Роде наш красний, роде прекрасний* (Вінницька газета, 22.07.2016, с. 20) і рядок із відомої пісні «Ой роде наш красний»: «Ой роде наш красний, Роде наш прекрасний, Не цураймося, признаваймося, Бо багацько нас є».

Можливі також скорочення (усічення) фразеологізмів, їхня видозміна або розширення нефразеологізованими компонентами, напр.: заголовок *Небесний*

коваль кує, а жаба й собі... (Вінниччина, 04.09.2016, с. 3) і прислів'я *Коваль кує, а жаба й собі ногу наставляє*; заголовок «Дали прикурити» (про заборону паління в громадських місцях) (Вінницька газета, 19.03.2015, с. 3) і відомий російський фразеологізм «дать прикурить» зі значенням «покарати», українською мовою мало б бути «дати табаки понюхати».

2. Синтаксичну, сутність якої в структурному перетворенні конструкції, зміні її модальності, напр.: *Зупинися, чарівна мить!* (Вінницька газета, 24.01.2014, с. 16); *Зупинися мить назавжди* (Вінниччина, 04.05.2014, с. 7), пор. афоризм із «Фауста» Й. Гете «Остановись мгновенье. Ты прекрасно!»

3. Лексико-синтаксичну, що комбінує різні типи трансформацій: маніпулювання зі словами, зміну модальності висловленого, структурне перетворення тощо. Пор. заголовок *Без едукації немає нації* (Вінниччина, 21.10.2016, с. 3) і відомий вислів «Без мови немає нації, а без нації – держави»; заголовки *Ловись, рибко. Але не всяка...* (Вінниччина, 21.10.2016, с. 9); *Ловись, рибко!* (Вінницька газета, 14.10.2016, с. 16) і репліку з української народної казки «Лисичка-сестричка і вовк-панібрат»: «Піди до ополонки, встроми хвоста в ополонку і сиди тихенько та й приказуй: «Ловися, рибко, велика й маленька!» То вона й наловиться». Одноійменну назву має й уривок з повісті «Найкращий намет» Ярослава Стельмаха; заголовки *Пам'ятник В. Нестерчуку на подвір'ї ЗОШ № 1. Бути чи не бути?* (Прапор Перемоги, 05.08.2014, с. 2); *Барський спиртокомбінат: бути чи не бути* (Вінниччина, 19.02.2014, с. 13) і відомий афоризм із «Гамлета» В. Шекспіра; *Вік живи, вік учись, і тебе підтримають* (Вінницька газета, 07.10.2016, с. 2) і народне прислів'я «Вік живи – вік учись»; *Не той багатий, що має, а той, хто дає* (Вінниччина, 19.08.2016, с. 6) і повний вислів «Не той багатий, хто багато має, а той, хто багато дає».

Синонімом до першого й третього видів цитування слугує тлумачення: «уведення інтертекстуальних елементів». У будь-якому разі автор виступає інтерпретатором змісту тексту і спрямовує адресата на таку саму інтерпретацію, що, звичайно, можливо за наявності в адресанта й адресата спільної аперцептивної бази, опосередкованої оцінною палітрою та асоціативними рядами. Відрадно, що на шпальтах сучасної регіональної преси дедалі частіше натрапляємо на іманентні інтертекстуальні вкраплення, які спираються на українські прецедентні тексти. У такий спосіб кальковані з російської мови відомі висловлення поступово виходять з ужитку.

Дещо рідше в газетних виданнях Вінниччини (у зіставленні з всеукраїнськими) журналісти використовують *алюзії* – форму інтертекстуальності, яка ґрунтується на асоціативних зв'язках з прецедентним текстом. Джерелом алюзій можуть слугувати назви творів, кінофільмів, висловлення літературних і кіногероїв, фольклорні твори. Пор.: заголовок *Собори творчих душ* (Життєві обрії, 30.04.2014, с. 3) і вислів з роману О. Гончара «Собор»: «Бережіть собори душ своїх»; заголовок *Мирне небо дорогою ціною* (Ямпільські вісті, 01.01.2014, с. 4) і назву повісті М. Коцюбинського «Дорогою ціною»; заголовок *Світ врятує доброта* (Вінницька газета, 09.09.2016, с. 23) і вислів «Краса врятує

світ» із роману Ф. Достоєвського «Ідіот»; заголовок *Заснув, прокинувся – кризи немає?* (Вінниччина, 15.01.2015, с. 1) і вислів з кінофільму «Діамантова рука» *Упав, очунав – гіпс*; заголовок *Викладачі не хочуть? Студенти примусять...* (Вісті Тепличчини, 15.02.2015, с. 2) і всім відомий вислів *Низи не можуть, верхи не хочуть*.

Висновки. У сучасних газетних виданнях Вінниччини функціонує чимало емоційних заголовків, насичених інтертекстуальними елементами, завдяки чому вони здатні проникати у сферу людських переживань. Передусім це заголовки-цитати, заголовки-ремінісценції, заголовки-алюзії. Джерелами засобів інтертекстуальності слугують здебільшого прецедентні тексти – відомі твори, актуалізовані в інших текстах, та прецедентні висловлення – репродукований продукт мовномисленнєвої діяльності; завершена й самодостатня одиниця.

Простежено, що журналісти Вінниччини творчо, неординарно, доладно використовують інтертекстуальні вкраплення, чітко спрямовують їх на логіку розгортання думки, усуваючи перешкоди сприймання й посилюючи прагматичний ефект тексту. Активізуючи креативний план інтелектуальної діяльності, вінницькі майстри пера й регіональна преса загалом впливають на мовленнєвомисленнєвий розвиток краян, залучають їх до мовної творчості і мовної активності.

Дослідження специфіки і форм вияву інтертекстуальності в заголовках вінницьких газет відкриває перспективи для зіставного аналізу функцій таких заголовків у всеукраїнських і регіональних виданнях.

Література

1. Абанина И. Л. Интертекстуальность как характеристика индивидуального стиля автора-публициста [Электронный ресурс] / И. Л. Абанина. – Режим доступа : <http://e-lib.gasu.ru/vmu/arhive/2004/01/32.shtml>.
2. Арнольд И. В. Объективность, субъективность и предвзятость в интерпретации художественного текста / И. В. Арнольд // Семантика. Стилистика. Интертекстуальность : [сб. статей]. – СПб. : СПбГУ, 1999. – С. 341–350.
3. Васіна О. О. Трансформація явища інтертекстуальності в інтернет-новинах / О. О. Васіна // Вісник Харківського нац. ун-ту. № 874. – Серія : Соціальні комунікації. – 2009. – Вип. 1. – С. 14–18.
4. Галаганова М. Способы создания заголовков-аллюзий (На материале еженедельника «Культура») / Мария Галаганова // Российские региональные СМИ. Информационный потенциал и коммуникативные технологии : [сб. науч. тр. / под ред. А. С. Сычёва]. – Омск : Омск. гос. ун-т, 2000. – С. 195–198.
5. Завальнюк І. Я. Синтаксичні одиниці в мові української преси початку ХХІ століття : функціональний і прагмалінгвістичний аспекти : [монографія] / І. Я. Завальнюк. – Вінниця : Нова Книга, 2009. – 400 с.
6. Казак М. Ю. Дискурсивность и интертекстуальность журналистского текста / М. Ю. Казак // Проблемное поле дискурсологии : [сб. науч. ст. / под ред. проф. А. В. Полонского]. – Белгород : Политерра, 2010. – С. 32–40.
7. Лазуткина Е. М. Публицистический стиль: новые черты / Е. М. Лазуткина. – М. : ООО «Изд-во ЭЛПИС», 2008. – 79 с.

8. Лептуга О. Особливості дискурсу преси : лінгвістичний аспект / Олена Лептуга // Незгасимий СЛОВОСВІТ : [зб. наук. праць на пошану проф. В. С. Калашника]. – Х. : Харківський нац. ун-т імені В. Н. Каразіна, 2011. – С. 568–575.
9. Лешукова К. С. Газетні заголовки луганських ЗМІ [Електронний ресурс] / К. С. Лешукова. – Луганськ : Луганський нац. ун-т імені Тараса Шевченка, 2010. – Режим доступу : // <http://nauka.zinet.info/23/leshukova.php>.
10. Романова О. В. Специфика интертекстуальности газетного интервью / О. В. Романова // Известия Уральского гос. ун-та. – 2007. – № 52. – С. 131–140.
11. Ротова Н. В. Интертекстуальність як продуктивний інструментарій дослідження системи міжтекстових стосунків [Електронний ресурс] / Н. В. Ротова. – Режим доступу : http://www.rusnauka.com/9_EISN_2007/Philologia/21523.doc.htm.
12. Рябініна О. К. Интертекстуальність у дискурсі сучасної української преси: лінгвістичний аспект : автореф. дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.01 «Українська мова» / О. К. Рябініна. – Х., 2008. – 19 с.
13. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика : термінологічна енциклопедія / О. О. Селіванова. – Полтава : Довкілля, 2006. – 716 с.
14. Тулупова К. В. Интертекстуальность как особое свойство публицистического дискурса / К. В. Тулупова // Журналист. Социальные коммуникации. – 2011. – № 2. – С. 36–43.
15. Тяпкіна Н. І. Интертекстуальність телевізійного дискурсу / Н. І. Тяпкіна // Наукові записки Інституту журналістики : [зб. наук. праць / за ред. В. В. Різуна]. – К. : КНУ імені Тараса Шевченка. – 2011. – Т. 42. – Січень–березень. – С. 6–8.
16. Фенько Н. М. Интертекст авторської колонки та читацьке коло : редакторський аспект / Н. М. Фенько // Діалог : Медіа-студії : [зб. наук. праць]. – Одеса : Астропринт, 2010. – Вип. 11. – С. 118–129.
17. Худолій А. О. Динаміка функціональних змін у мові американської публіцистики кінця ХХ – початку ХХІ ст. : автореф. дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.04 «Германські мови» / А. О. Худолій. – К., 2004. – 20 с.
18. Цапок О. Интертекстуальність заголовків черкаських видань / Олена Цапок // Мовознавчий вісник : [зб. наук. праць / відп. ред. Г. І. Мартинова]. – Черкаси : Черкаський нац. ун-т ім. Б. Хмельницького, 2012. – Вип. 14–15. – С. 331–336.
19. Чорновол-Ткаченко Р. С. Теорія інтертекстуальності : цілі, завдання, методи / Р. С. Ткаченко // Вісник Сумського державного ун-ту. – Суми : СумДУ, 2006. – № 11 (95). – Т. 2. – С. 82–87.
20. Шипицьина Г. М. Реминисценции современных российских СМИ / Г. М. Шипицьина // Наукові праці Кам'янець-Подільського нац. ун-ту імені Івана Огієнка : Філологічні науки / [відп. ред. Л. М. Марчук]. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2013. – Вип. 34. – С. 318–322.

References

1. Abanina I. L. Intertekstualnost kak harakteristika individualnogo stilya avtorapublicista [Elektronnyi resurs] / I. L. Abanina. – Rezhim dostupa : <http://e-lib.gasu.ru/vmu/archive/2004/01/32.shtml>.
2. Arnold I. V. Obektivnost, subektivnost i predvzyatost v interpretacii hudozhestvennogo teksta / I. V. Arnold // Semantika. Stilistika. Intertekstualnost : [sb. statei]. – SPb. : SPbGU, 1999. – S. 341–350.

3. Vasina O. O. Transformatsiia yavyshcha intertekstualnosti v internet-novynakh / O. O. Vasina // Visnyk Kharkivskoho nats. un-tu. № 874. – Seriya : Sotsialni komunikatsii. – 2009. – Vyp. 1. – S. 14–18.
4. Galaganova M. Sposoby stozdaniya zagolovkov-allyuzii (Na materiale ezhenedelnika «Kultura») / Mariya Galaganova // Rossiiskie regionalnye SMI. Informatsionnyi potentsial i kommunikativnye tekhnologii : [sb. nauch. tr. / pod red. A. S. Sychyova]. – Omsk : Omsk. gos. un-t, 2000. – S. 195–198.
5. Zavalniuk I. Ya. Syntaksychni odyntytsi v movi ukrainskoi presy pochatku XXI stolittia : funktsionalnyi i prahmalinhvistychnyi aspekty : [monohrafiia] / I. Ya. Zavalniuk. – Vinnytsia : Nova Knyha, 2009. – 400 s.
6. Kazak M. U. Diskursivnost i intertekstualnost zhurnalistskogo teksta / M. U. Kazak // Problemnoe pole diskursologii : [sb. nauch. st. / pod red. prof. A. V. Polonskogo]. – Belgorod : Politerra, 2010. – S. 32–40.
7. Lazutkina E. M. Publitsisticheskii stil: novye cherty / E. M. Lazutkina. – M. : OOO «Izd-vo ELPIS», 2008. – 79 s.
8. Leptuha O. Osoblyvosti dyskursu presy : linhvistychnyi aspekt / Olena Leptuha // Nezghasymyi SLOVOSVIT : [zb. nauk. prats na poshanu prof. V. S. Kalashnyka]. – Kh. : Kharkivskiy nats. un-t imeni V. N. Karazina, 2011. – S. 568–575.
9. Leshukova K. S. Hazetni zaholovky luhanskykh ZMI [Elektronnyi resurs] / K. S. Leshukova. – Luhansk : Luhanskyi nats. un-t imeni Tarasa Shevchenka, 2010. – Rezhym dostupu : // <http://nauka.zinet.info/23/leshukova.php>.
10. Romanova O. V. Spetsifika intertekstualnosti gazetnogo intervyyu / O. V. Romanova // Izvestiya Uralskogo gos. yn-ta. – 2007. – № 52. – S. 131–140.
11. Rotova N. V. Intertekstualnist yak produktyvnyi instrumentarii doslidzhennia systemy mizhtekstovyykh stosunkiv [Elektronnyi resurs] / N. V. Rotova. – Rezhym dostupu : http://www.rusnauka.com/9_EISN_2007/Philologia/21523.doc.htm.
12. Riabinina O. K. Intertekstualnist u dyskursi suchasnoi ukrainskoi presy: linhvistychnyi aspekt : avtoref. dys. ... kand. filol. nauk : spets. 10.02.01 «Ukrainska mova» / O. K. Riabinina. – X., 2008. – 19 s.
13. Selivanova O. O. Suchasna linhvistyka : terminolohichna entsyklopediia / O. O. Selivanova. – Poltava : Dovkillia, 2006. – 716 s.
14. Tulupova K. V. Intertekstualnost kak osoboe svoystvo publitsisticheskogo dyskursu / K. V. Tulupova // Zhurnal. Sotsialnye komunikatsii. – 2011. – № 2. – S. 36–43.
15. Tiapkina N. I. Intertekstualnist televiziinoho dyskursu / N. I. Tiapkina // Naukovi zapysky Instytutu zhurnalistyky : [zb. nauk. prats / za red. V. V. Rizuna]. – K. : KNU imeni Tarasa Shevchenka. – 2011. – T. 42. – Sichen–berezen. – S. 6–8.
16. Fenko N. M. Intertekst avtorskoi kolonky ta chytatske kolo : redaktorskyi aspekt / N. M. Fenko // Dialoh : Media-studii : [zb. nauk. prats]. – Odesa : Astroprynt, 2010. – Vyp. 11. – S. 118–129.
17. Khudolii A. O. Dynamika funktsionalnykh zmin u movi amerykanskoj publitsystyky kintsia XX – pochatku XXI st. : avtoref. dys. ... kand. filol. nauk : spets. 10.02.04 «Hermanski movy» / A. O. Khudolii. – K., 2004. – 20 s.
18. Tsapok O. Intertekstualnist zaholovkiv cherkaskyykh vydan / Olena Tsapok // Movoznavchyi visnyk : [zb. nauk. prats / vidp. red. H. I. Martynova]. – Cherkasy : Cherkaskiy nats. un-t im. B. Khmelnytskoho, 2012. – Vyp. 14–15. – S. 331–336.

19. Chornovol-Tkachenko R. S. Teoriya intertekstualnosti : tsili, zavdannyya, metodi / R. S. Tkachenko // Visnik Sumського derzhavnogo un-tu. – Sumi : SumDU, 2006. – № 11 (95). – Т. 2. – С. 82–87.

20. Shipitsyna G. M. Reministsentsii sovremennyh rossiyskih SMI / G. M. Shipitsyna // Naukovi pratsi Kamyanets-Podilskogo nats. un-tu imeni Ivana Ogienka : Filologichni nauki / [vidp. red. L. M. Marchuk]. – Kamyanets-Podilskiy : Aksioma, 2013. – Vip. 34. – С. 318–322.

***Завальнюк Інна. Специфика и формы проявления интертекстуальности в заглавиях газет Винниччини.** В статъе проанализированы заглавия газетных публикаций винницкого края, выяснена их семантико-функциональная специфика и формы проявления интертекстуальности, сделан акцент на прецедентных текстах и тех трансформациях, которые возникли под воздействием авторских интенций.*

***Ключевые слова:** интертекстуальность, заглавие, прецедентный текст, цитирование, реминисценция, аллюзия.*

***Zavalniuk Inna. The peculiarities and forms of intertextuality in the newspaper headlines of Vinnytsia region.** The article analyzes the headlines of the newspaper articles of Vinnytsia region, clarifies their semantic and functional specificity and forms of intertextuality, makes emphasis on precedent texts and the transformations which appeared under the influence of the author's intentions.*

***Key words:** intertextuality, headline, precedent text, quoting, reminiscence, allusion.*